

„A régmúlt bennünk él, anélkül, hogy tudnánk róla. Akárcsak testünk még embervoltunk előtti időkre emlékezik, akként élteti műveltségünk, beszédünk, munkánk, szellemünk és eszközeink sora az ősök évezredek erőfeszítéseit. (...) Ami volt, nem múlt el, hanem észrevétlen, tudattalan munkál munkánkban, eszmél eszméletünkben.” (L. Gy.)

LÁSZLÓ GYULÁNAK

a magyar honfoglalás történeti és régészeti átértékelését
szolgáló munkálkodása
MAGYAR ÖRÖKSÉG

László Gyula 1910-ben született, tehát a század első felében eszmélt és kezdett alkotni. Székelyföldről jött, tevékenységét ez is meghatározta. Még közel voltunk a millenniumhoz, és Magyarország a honfoglalásra emlékezett, amelynek akkor a katonai jellegét emelték ki, a kalandozó magyarok dicsőségét. A kard és az íj volt előtérben.

László Gyula két olyan tevékenysége hangsúlyozható ki, amelyek közül egy is elegendő lenne ahhoz, hogy helyet kapjon a Magyar Örökség láthatatlan múzeumában. Az első a kutatói tevékenysége. Ezen belül két olyan kérdésfeltevés, amelyet László Gyula előtt még senki nem választott.

László Gyula 1944-ben kiadott *A honfoglaló magyar nép élete* című munkája új irányt adott az egész honfoglaláskor kutatásának. Ő dolgozta ki a temetőelemzések módszerét, vagyis bebizonyította, hogy honfoglalás kori temetőink minden vonatkozásban az akkori élet vetületét adják. Ebből a munkából az is kitűnik, hogy nemcsak „rablásra” alkalmas hadviselő nép volt a magyar, nemcsak a rabszolgák munkájából élt, hanem bányászati, kézműves tevékenységet is folytatott, állattenyésztéssel is foglalkozott, és földet is művelt. Nem itt tanulta meg a földművelést, hanem már e tudás birtokában jött erre a földre. A honfoglaló magyarság a hadviselő és termelő néprészek egysége volt.

Másik fordulópontként a kettős honfoglalás elméletét kell megemlítenünk, amelyről hosszú időn keresztül vitatkoztak a kutatók. Bebizonyosodott, hogy a honfoglaló magyarság őstörténete nem egységes. Hét törzs volt, és a hét törzs nem egy irányból „eredt”, hiszen a sztyeppe népek úgy alkottak törzsszövetséget, hogy a területükön lévő különböző törzsek pillanatnyi érdekeik alapján kötöttek szövetséget, amelynek tagjai nem feltétlenül rokon népek voltak.

László Gyula másik nagy érdeme oktatói tevékenysége. Az ELTE professzoraként ment nyugdíjba. Nemcsak az ismereteket adta át, hanem nevelte is diákjait. Mindenkiel külön-külön, személyesen foglalkozva irányt mutatott.

László Gyula példaszerű és áldozatos oktatói munkáját jellemezve Szent Pál leveléből indulhatnánk ki, a következőképpen módosítva azt: „lehetnek nekem ismereteim, ismerhetek minden titkot, ha nem adom át a népemnek, akkor mit sem ér az én tudásom”.

LÁSZLÓ Gyula régész, történész, festő, grafikus és képzőművészeti szakíró (Kőhalom, [ma Románia] 1910 — Nagyvárad, [ma Románia] 1998). Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula tanítványaként kezdte, majd a Pázmány Péter Tudományegyetemen fejezte be 1928-ban.

1922-től rajzol, 1937-40-ben a Nemzeti Múzeumban segédőr. 1940-44-ben Kolozsvárott egyetemi magántanár, 1944-51-ig a kolozsvári egyetemen nyilvános, rendes egyetemi tanár. 1951-57-ig múzeumi előadó, osztályvezető, 1957-től 1980-as nyugdíjazásáig az ELTE egyetemi tanára. A történettudományok doktora (1966).

Kitüntetései: Fitz József-díj (1988), Széchenyi-díj (1991), Nagy Lajos-díj (1993), Budapestért Díj (1993).

Főbb művei: *A honfoglaló magyar nép élete* (1944), *Régészeti tanulmányok az avar társadalom történetéről* (1955), *Őstörténetünk legkorábbi szakaszai* (1961), *A népvándorlaskor művészete Magyarországon* (1970), *Vértesszőlőstől Pusztaszerig* (1974), *Régészeti tanulmányok* (1977), *A nagyszentmiklósi kincs* (1977), *Művészekről, művészetről* (1978), *A „kettős honfoglalás”* (1978), *Borsos Miklós* (1979), *Őstörténetünkről* (3. kiadás 1987), *Árpád népe* (1988), *Múltunkról utódainknak* (1999).